

EUR-30 Anto Leena(UM)

04.04.2014
JULKINEN

VASTAANOTTAJA:

Eduskunta

Suuri valiokunta

Asia

Komission suositus neuvoston päätökseksi, jolla valtuutetaan komissio avaamaan neuvottelut yhdestä tai useammasta assosiaatiosopimuksesta EU:n ja Andorran, Monacon ja San Marinon välillä

U/E/UTP-tunnus

EUTORI-tunnus

EU/2014/0812

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti muistio Euroopan komission suosituksesta neuvoston päätökseksi, jolla valtuutetaan komissio avaamaan neuvottelut yhdestä tai useammasta assosiaatiosopimuksesta EU:n ja Andorran, Monacon ja San Marinon välillä.

Osastopäällikkö

Jukka Salovaara

LIITTEET 1 kpl perusmuistio; UM2014-00430

Viite

Asiasanat	Andorra, Monaco, San Marino
Hoitaa	UM
Tiedoksi	EUE, SM, TPK, TULLI, VM, VNK

EUR-30 Anto Leena(UM)

04.04.2014
JULKINEN

Asia

Komission suositus neuvoston päätökseksi, jolla valtuutetaan komissio avaamaan neuvottelut yhdestä tai useammasta assosiaatiosopimuksesta EU:n ja Andorran, Monacon ja San Marinon välillä

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio on antanut maaliskuussa 2014 suosituksen neuvoston päätökseksi, jolla valtuutetaan komissio avaamaan neuvottelut yhdestä tai useammasta assosiaatiosopimuksesta EU:n ja Andorran, Monacon ja San Marinon välillä. Tarkoituksena on antaa komissiolle valtuutus neuvotella unionin puolesta tämä sopimus/nämä sopimukset Andorran, Monacon ja San Marinon kanssa. Suosituksen liitteenä ovat neuvotteluohjeet komissiolle. Asian käsittely neuvoston EFTA-työryhmässä aloitettiin maaliskuun lopulla. Puheenjohtajamaa Kreikan tavoitteena on viedä mandaattipäätös neuvostoon oman puheenjohtajuuskautensa aikana.

Suomen kanta

Valtioneuvosto tukee käsittelyn pohjana olevaa komission mandaattiehdotusta. Valtioneuvosto katsoo, että komissio voi käynnistää neuvottelut yhdestä tai useammasta assosiaatiosopimuksesta Andorran, Monacon ja San Marinon kanssa. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että Euroopan unioni kehittää entistä tiiviimpiä suhteita näiden mikrovaltioiden kanssa.

Assosiaatiosopimukset on yleensä tehty sekasopimuksina eli niihin on yleensä sisällytetty myös jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia kysymyksiä. Näin ollen Suomi on pitänyt tarpeellisena, että neuvotteluvaltuuksien myöntämisestä tehtäisiin myös neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätös. Valtioneuvosto suhtautuu kysymykseen kuitenkin joustavasti ja voi hyväksyä myös sen, että mandaatin antamisesta tehdään vain neuvoston päätös. Lopullinen päätös sopimuksen oikeudellisesta luonteesta voidaan kuitenkin tehdä myöhemmin, kun valmis sopimusteksti on saatavilla.

Pääasiallinen sisältö

Andorra, Monaco ja San Marino (jäljempänä myös mikrovaltiot) ovat EU:n naapurivaltioita ja niillä on läheiset suhteet yhteen tai useampaan EU-jäsenvaltioon. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU 8 artikla) mukaan unioni luo

naapurimaattensa kanssa erityissuhteet ja voi tehdä erityisiä sopimuksia kyseisten valtioiden kanssa.

Komissio arvioi marraskuussa 2013 julkaisemassaan raportissa EU:n suhteita Andorraan, Monacoon ja San Marinoon. Raportissa esitettiin kaksi vaihtoehtoa näiden maiden osallistumiselle EU:n sisämarkkinoihin.

Ensimmäinen vaihtoehto oli osallistuminen Euroopan talousalueeseen (ETA). Liittyäkseen ETA:an Andorran, Monacon ja San Marinon pitäisi kuitenkin ensin tulla EFTA-jäseniksi (Euroopan vapaakauppajärjestö), mutta ne eivät ole hakeneet jäsenyyttä. Tämän vaihtoehdon epäkohtana oli komission arvion mukaan se, että ETA:n EFTA -maat toimivat yhteisten kantojen pohjalta ETA-instituutioissa. Jos Andorra, Monaco ja San Marino osallistuisivat ETA:an, päätöksenteko kuuden maan kesken – nykyisen kolmen sijaan (Islanti, Liechtenstein ja Norja) – saattaisi vaikeutua entisestään. Andorra ja San Marino olivat valmiita harkitsemaan osallistumista ETA:an, mutta Monaco sulki pois tämän vaihtoehdon, koska sitä ei voi helposti mukauttaa maan erityisolosuhteisiin.

Toinen vaihtoehto oli neuvotella yksi tai useampi assosiaatiosopimus EU:n ja Andorran, Monacon ja San Marinon välillä. Tämän vaihtoehdon etuna on joustavuus, koska se on erillinen ETA:sta, eikä ETA:n EFTA -maiden tukea näin ollen vaadittaisi.

Assosiaatiosopimukset voitaisiin laatia EU:n ja mikrovaltioiden erityispiirteet huomioiden. Andorra, Monaco ja San Marino ovat avoimia harkitsemaan erillisiä kahdenvälisiä assosiaatiosopimuksia EU:n kanssa, maiden erityispiirteet huomioon ottaen. Andorra ja San Marino ovat lisäksi avoimia harkitsemaan yhteistä, monenvälistä assosiaatiosopimusta EU:n ja kolmen mikrovaltion välillä. Monaco ei ole poissulkenut tätä mahdollisuutta, mutta se pitää parempana kahdenvälistä assosiaatiosopimusta, jossa otetaan huomioon maan erityispiirteet ja läheiset suhteet Ranskaan.

Komissio arvioi raportissaan, että yhden tai useamman assosiaatiosopimuksen neuvottelemisen Andorran, Monacon ja San Marinon kanssa on toteuttamiskelpoisempi vaihtoehto niiden osallistumiselle EU:n sisämarkkinoihin. EU:n neuvosto hyväksyi joulukuussa 2013 päätelmät, joissa se yhtyi komission arvioon.

Mandaattiehdotukseen ei ole kirjattu tarkasti, mitä yhteistyöaloja neuvoteltavat sopimukset sisältäisivät. Suomi on yhdessä muutamien muiden jäsenmaiden kanssa esittänyt neuvoston EFTA-työryhmässä, että komission neuvotteluohjeisiin olisi hyödyllistä kirjata tarkemmin neuvoteltavien sopimusten sisällöstä. Euroopan ulkosuhdehallinnon mukaan assosiaatiosopimusneuvottelut voivat koskea mitä tahansa sisämarkkinoiden sektoreita, esimerkkeinä energia ja liikenne.

Neuvottelujen aikataulusta ei ole vielä sovittu, kuten ei myöskään siitä, neuvotellaanko Andorran, Monacon ja San Marinon kanssa yksi vai useampia assosiaatiosopimuksia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Komission mandaattiehdotuksessa mainitaan menettelyllinen oikeusperusta SEUT 218 artiklan 3 ja 4 kohta. Mandaattiehdotukseen ei sisälly mainintaa aineellisesta oikeusperustasta. Neuvoston oikeuspalvelu esitti kuitenkin EFTA-työryhmän kokouksessa 1.4.2014 lisättäväksi mandaattiehdotuksen johdantokappaleeseen maininnan aineellisesta oikeusperustasta SEUT 217 artiklasta (assosiaatio), joka edellyttää yksimielistä päätöksentekoa. Ehdotus sai tukea jäsenmailta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentille annetaan tietoja koko menettelyn ajan SEUT 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti.

Kansallinen valmistelu

Ulkosuhdejaosto – kirjallinen menettely 10.4.2014

Eduskuntakäsittely

Asia tuodaan eduskuntaa ensimmäistä kertaa.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Suhdetta Suomen lainsäädäntöön ja Ahvenanmaan asemaa voidaan arvioida paremmin vasta sopimuksen sisällön tarkentuessa.

Taloudelliset vaikutukset

Makrotaloudellisesta näkökulmasta Andorran, Monacon ja San Marinon osallistumisella EU:n sisämarkkinoihin olisi hyvin rajalliset taloudelliset vaikutukset. Kolmen mikrovaltion yhteenlaskettu väestö on noin 145 000 eli 0,03 % EU:n kokonaisväestöstä (508 miljoonaa). Niiden yhteenlaskettu BKT on noin 8 miljardia euroa, joka on 0,07 % EU:n BKT:sta (13 biljoonaa euroa). Mittakaavaerojen pohjalta assosiaatiosopimusten taloudelliset vaikutukset olisivat mikrovaltioille selkeästi merkittävämmät kuin EU-maille.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**Asiakirjat**

7683/14 + ADD 1 RESTREINT UE/EU RESTRICTED

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Leena Anto/UM/EUR-30, puh. 0295 351 710
Suvi Järvelä/UM/EUR-10, puh. 0295 351 208
Annika Naskila/OIK-20, puh. 0295 351 157
Eeva Lahti/EUE, puh. +32 473 522 972

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Asiasanat Hoitaa	Andorra, Monaco, San Marino UM
Tiedoksi	EUE, SM, TPK, TULLI, VM, VNK
